

Regeringens proposition

2008/09:56

En förenklad revisorsgranskning vid fusion av aktiebolag m.m.

Prop.
2008/09:56

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 16 oktober 2008

Maud Olofsson

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i aktiebolagslagens bestämmelser om fusion och delning av aktiebolag samt försäkringsrörelselagens bestämmelser om fusion av försäkringsaktiebolag. Ändringarna innebär att den revisorsgranskning som ska ske av en fusionsplan respektive delningsplan får förenklas, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen eller delningen har samtyckt till det.

Förslagen syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG om ändring av EG:s tredje och sjätte bolagsrättsliga direktiv om fusion respektive delning av aktiebolag med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 31 december 2008.

I propositionen behandlas också frågan om ändrad tidpunkt för tillämpning av de nya bestämmelserna om redovisning och värdering av tillgångar till verkligt värde som riksdagen tidigare har beslutat om (se prop. 2004/05:24, bet. 2004/05:LU3 och rskr. 2004/05:89). Det föreslås att värderingsbestämmelserna ska kunna tillämpas för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	9
2.3	Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554).....	11
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag	12
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.....	13
3	Ärendet och dess beredning.....	14
4	Bakgrund	15
4.1	EG-regler om utlåtande från en oberoende sakkunnig.....	15
4.2	Svenska bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplaner och delningsplaner	16
5	Överväganden och förslag	18
5.1	Förenklad revisorsgranskning	18
5.2	Framskjuten tillämpningstidpunkt för nya värderingsbestämmelser i årsredovisningslagarna	21
6	Ikraftträdande m.m.	22
7	Förslagets konsekvenser	23
8	Författningskommentar.....	24
8.1	Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).....	24
8.2	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	27
8.3	Förslaget till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554).....	28
8.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag	28
8.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.....	28
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40)	29
Bilaga 2	Lagförslagen i promemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40)	30
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna (Ds 2008:40)	33

Bilaga 4	Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag	34	Prop. 2008/09:56
Bilaga 5	Sammanfattning av promemorian Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv (Ds 2008:5).....	36	
Bilaga 6	Lagförslagen i promemorian Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv (Ds 2008:5) i här aktuell del.....	37	
Bilaga 7	Förteckning över remissinstanserna (Ds 2008:5).....	40	
Bilaga 8	Lagrådsremissens lagförslag.....	41	
Bilaga 9	Lagrådets yttrande.....	47	
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 oktober 2008		50	
Rättsdatablad.....		51	

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
3. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
4. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
5. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Häri genom föreskrivs¹ att 23 kap. 11 och 40 §§ samt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

11 §

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. *Därvid skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska det* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. *Det ska också* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

40 §²

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om

1. *samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, eller*

2. Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket 2.

I fall som avses i andra stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket.

² Senaste lydelse 2008:12.

För vart och ett av de deltagande bolagen *skall* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *skall* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *skall* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *skall* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

3. vid delning enligt 1 § andra stycket 2: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

För vart och ett av de deltagande bolagen *ska* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *ska* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *ska* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *ska* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorenas yttranden *skall* Revisorenas yttranden *ska* Prop. 2008/09:56
fogas till delningsplanen. fogas till delningsplanen.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner och delningar där fusionsplan respektive delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs¹ att 15 a kap. 7 § försäkringsrörelselagen (1982:713)² ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 a kap.

7 §³

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionsbedömning kräver. Revisorerna *skall* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *skall* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. *Därvid skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borgensägarna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionsbedömning kräver. Revisorerna *ska* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *ska det* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. *Det ska också* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska det* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borgensägarna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

² Lagen omtryckt 1995:1567.

³ Senaste lydelse 2001:238.

2. vid kombination, om de överlåtande försäkringsaktiebolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *skall* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *skall* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *skall* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

För en revisor som har utsetts att utföra granskning enligt första stycket gäller bestämmelserna i 10 kap. 13 § och 14 § andra stycket.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *ska* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *ska* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *ska* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner där fusionsplan har upprättats före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen
(1995:1554)

Prop. 2008/09:56

Härigenom föreskrivs i fråga om årsredovisningslagen (1995:1554) att punkten 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:1173) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1.¹ Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2004. Bestämmelserna i 4 kap. 14 f och 14 g §§ får dock tillämpas först för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008.

Föreslagen lydelse

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2004. Bestämmelserna i 4 kap. 14 f och 14 g §§ får dock tillämpas först för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2005:918.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Prop. 2008/09:56

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:1176) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag¹ träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2005:936.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om
årsredovisning i försäkringsföretag

Prop. 2008/09:56

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:1178) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag¹ träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2005:937.

Inom Europeiska unionen (EU) pågår ett arbete för att åstadkomma regelförenklingar för europeiska företag, främst aktiebolag. Europeiska kommissionen (EG-kommissionen) har bl.a. antagit ett åtgärdsprogram för minskning av administrativa bördor i EU.¹ I åtgärdsprogrammet identifieras tio frågor som lämpar sig för snabba åtgärder. En sådan fråga på bolagsrättens område gäller omfattningen av revisorsgranskningen av fusions- och delningsplaner.

Under hösten 2007 har, inom ramen för åtgärdsprogrammet, antagits ett direktiv som avser att förenkla den oberoende granskning som enligt EG-rätten ska göras av fusionsplaner och delningsplaner² (nedan benämnt ändringsdirektivet). Ändringsdirektivet ska vara genomfört i medlemsstaterna den 31 december 2008.

I Justitiedepartementet har utarbetats departementspromemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40) med förslag till de lagändringar som bedöms nödvändiga för att genomföra direktivet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Lagförslagen i promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Ju2008/4719/L1).

I denna proposition behandlas genomförandet i svensk rätt av ändringsdirektivet.

Propositionen innehåller också förslag till ändring av årsredovisningslagarna. Ändringarna avser tidpunkten för tillämpning av de nya bestämmelserna om redovisning och värdering av tillgångar till verkligt värde som tidigare har beslutats av riksdagen.

I departementspromemorian Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv (Ds 2008:5) behandlas bl.a. frågan om ändrad tidpunkt för tillämpningen av bestämmelserna. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 5*. Delar av lagförslagen i promemorian finns i *bilaga 6*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 7*. En remissammanställning finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr Ju2008/358/L1).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 18 september 2008 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 8*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 9*. Lagrådet har bl.a. ifrågasatt om syftet med direktivet uppnås genom förslagen i lagrådsremissen. Synpunkterna behandlas i avsnitt 5.1 och 7 samt i författningskommentaren. Regeringen har i propositionen följt Lagrådets förslag till lagtext.

¹ KOM (2007) 23 slutlig.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

Lagrådets yttrande har inte inhämtats över förslagen till ändring av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till vissa bestämmelser i årsredovisningslagstiftningen. Dessa lagförslag har ansetts vara av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Bakgrund

4.1 EG-regler om utlåtande från en oberoende sakkunnig

I EG:s bolagsrättsliga direktiv om fusion³ (nedan benämnt fusionsdirektivet) och delning⁴ (nedan benämnt delningsdirektivet) föreskrivs att aktiebolagets styrelse ska upprätta en skriftlig plan som ska läggas fram för bolagsstämman, fusionsplan respektive delningsplan. Planen ska enligt direktiven, som är tillämpliga på publika aktiebolag, innehålla ett flertal uppgifter om fusionen respektive delningen (se artikel 5 i fusionsdirektivet och artikel 3 i delningsdirektivet).

Planen ska granskas av en eller flera oberoende sakkunniga, som också ska lämna en redogörelse till aktieägarna (se artikel 10 i fusionsdirektivet och artikel 8 i delningsdirektivet). I redogörelsen ska det anges huruvida aktiernas utbytesförhållande är rimligt och sakligt grundat. Redogörelsen ska minst ange enligt vilken eller vilka metoder som det föreslagna utbytesförhållandet har bestämts, huruvida denna eller dessa metoder är lämpliga i det aktuella fallet och vilka värden som var och en av metoderna leder till; ett uttalande måste också göras om vilken relativ betydelse som tillmättes de olika metoderna då värdena fastställdes. Redogörelsen ska i förekommande fall även ange särskilda värderingssvårigheter (se artikel 10.2 i fusionsdirektivet och 8.2 i delningsdirektivet).

Enligt delningsdirektivet får medlemsstaterna tillåta att det inte sker någon granskning av delningsplanen, om alla aktieägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det (se artikel 10 i delningsdirektivet). Motsvarande bestämmelser finns däremot inte i fusionsdirektivet.

Ändringsdirektivet, som finns fogat till denna proposition som *bilaga 4*, går nu ett steg längre och föreskriver för såväl fusion som delning att det inte ska krävas vare sig någon granskning av fusionsplanen respektive delningsplanen eller någon redogörelse från en sakkunnig, om alla aktieägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i var och ett av de bolag som deltar i fusionen eller delningen är eniga om detta.

Som skäl anförs i ändringsdirektivets ingress bl.a. regleringen i ett närliggande direktiv, direktivet om gränsöverskridande fusioner⁵. Detta

³ Rådets tredje direktiv 78/855/EEG av den 9 oktober 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om fusioner av aktiebolag (EGT L 295, 20.10.1978, s. 36, Celex 31978L0855).

⁴ Rådets sjätte direktiv 82/891/EEG av den 17 december 1982 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om delning av aktiebolag (EGT L 378, 31.12.1982, s. 47, Celex 31982L0891).

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar (EUT L 310, 25.11.2005, s. 1, Celex 32005L0056).

direktiv har redan den ordning som nu föreskrivs i ändringsdirektivet (se skäl 2). Det hänvisas vidare till att delningsdirektivet redan i dag öppnar en möjlighet för medlemsstaterna att föreskriva undantag från kravet på granskning (se skäl 3).

EG-kommissionen har den 25 september 2008 lagt fram ett förslag till ytterligare ändringar med förenklingsinriktning i fusions- och delningsdirektiven.⁶

4.2 Svenska bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplaner och delningsplaner

Bestämmelser om fusion mellan aktiebolag finns i 23 kap. aktiebolagslagen (2005:551). Fusion kan genomföras antingen genom *kombination* eller genom *absorption*. Kombination innebär att två eller flera bolag (”överlåtande bolag”) förenas i ett nytt bolag (”övertagande bolag”). Absorption innebär att ett eller flera överlåtande bolag går upp i ett befintligt, övertagande, bolag. Ett specialfall av absorption är när ett helägt dotterbolag går upp i moderbolaget.

Vid fusion mellan aktiebolag utgår ett fusionsvederlag till aktieägarna i överlåtande bolag. Vederlaget består ofta av aktier i det övertagande bolaget men det kan också utgå i form av pengar. Den 1 januari 2009 träder ändringar i aktiebolagslagen i kraft som bl.a. innebär att mer än hälften av värdet på fusionsvederlaget alltid ska utgöras av aktier i det övertagande bolaget (se prop. 2007/08:155, 2008/09:CU3, rskr. 2008/09:2).

En fusion inleds med att de fusionerande bolagen upprättar en fusionsplan med ett visst i lagen angivet innehåll.

Bestämmelser om revisorernas granskning av fusionsplanen finns bl.a. i 23 kap. 11 §. För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget ska fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen ska vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag ska revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena ska framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid ska anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen ska anmärkas.

Vid absorption ska det i yttrandena särskilt anges om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte ska få sina fordringar betalda. Vid kombination ska det särskilt anges om de överlåtande bolagens sammanlagda

⁶ Se Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 77/91/EEG, 78/855/EEG och 82/891/EEG och av direktiv 2005/56/EG beträffande rapporterings- och dokumentationskrav i samband med fusioner och delningar, KOM (2008) 576 slutlig.

verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta. Prop. 2008/09:56

Revisorernas yttranden ska fogas till fusionsplanen.

När det gäller fusion i form av absorption av helägt dotterbolag finns bestämmelser om revisorsgranskning i 23 kap. 29 §. Revisorerna ska för vart och ett av bolagen lämna ett skriftligt yttrande över sin granskning. I yttrandena ska revisorerna särskilt ange om de vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i moderbolaget inte ska få sina fordringar betalda.

Fusionsplanen ska anmälas för registrering i aktiebolagsregistret. Innan planen behandlas av bolagsstämorna, ska aktieägarna ha haft tillfälle att ta del av den. Planen ska godkännas av stämorna i det eller de överlåtande bolagen och, under vissa förutsättningar, även av stämman i det övertagande bolaget.

Till skydd för bolagens borgenärer uppställs krav på dels att bolagen underrättar sina borgenärer om fusionen, dels att bolagen ansöker om tillstånd att verkställa fusionsplanen. En sådan ansökan ska i första hand prövas av Bolagsverket. Verket ska kalla borgenärerna i det eller de överlåtande bolagen och, i vissa fall, borgenärerna i det övertagande bolaget. Om någon borgenär motsätter sig ansökan, ska verket överlämna ärendet till tingsrätten som prövar om de borgenärer som har motsatt sig ansökan har fått betalt eller har betryggande säkerhet för sina fordringar. Om så är fallet, ska domstolen meddela tillstånd till verkställande av fusionen. I annat fall ska ansökan avslås.

När tillstånd till verkställande av fusionsplanen har meddelats, ska fusionen registreras hos Bolagsverket. I och med registreringen inträder fusionens samtliga rättsverkningar. Överlåtande bolag upplöses och deras tillgångar och skulder övergår på det övertagande bolaget.

Vid fusion mellan privata aktiebolag tillämpas ett enklare förfarande i de fall då fusionsplanen har undertecknats av samtliga aktieägare (se 23 kap. 14 § andra stycket och 15 § fjärde stycket).

Aktiebolagslagens bestämmelser om delning är uppbyggda på motsvarande sätt som för fusion. Ett aktiebolag kan delas genom att bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra aktiebolag mot vederlag till aktieägarna i det överlåtande bolaget. Delning kan ske genom att det överlåtande bolagets samtliga tillgångar och skulder övertas av två eller flera andra bolag, varvid det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation (se 24 kap. 1 § andra stycket 1). Delning kan också ske genom att en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra bolag utan att det överlåtande bolaget upplöses (se 24 kap. 1 § andra stycket 2).

Den delningsplan som ska upprättas vid delning ska göras till föremål för revisorsgranskning (se 24 kap. 13 §). Regleringen motsvarar den som finns för revisorsgranskning av fusionsplanen. I 24 kap. 13 § finns också en särskild bestämmelse för den form av delning som innebär att en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övertas av ett eller flera andra bolag utan att det överlåtande bolaget upplöses. För en sådan delning krävs att det i yttrandena över delningsplanen särskilt anges om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget (se 24 kap. 13 § andra stycket 3).

Bestämmelser om fusion mellan försäkringsaktiebolag finns i 15 a kap. försäkringsrörelselagen (1982:713). Förfarandet överensstämmer i allt väsentligt med vad som gäller för aktiebolag. Det är dock Finansinspektionen, inte Bolagsverket, som prövar frågan om huruvida fusionsplanen får verkställas. Några bestämmelser om delning finns inte i försäkringsrörelselagen.

5 Överväganden och förslag

5.1 Förenklad revisorsgranskning

Regeringens förslag: Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i en fusion eller en delning har samtyckt till det, behöver revisorsgranskningen av fusionsplanen respektive delningsplanen endast vara inriktad på vissa aspekter av borgenärsskyddet.

Promemorians förslag: Överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag (se Ds 2008:40 s. 21 f.). Promemorian innehåller dock inte något lagförslag i fråga om försäkringsaktiebolag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft några invändningar mot promemorians förslag. *Svenskt Näringsliv* och *Företagarna* har avstyrkt den del av förslaget som innebär att viss revisorsgranskning alltid ska ske.

Skälen för regeringens förslag: De nuvarande bestämmelserna i aktiebolagslagen om revisorsgranskning av fusionsplan och delningsplan går tillbaka på EG:s tredje och sjätte bolagsrättsliga direktiv. Ändringarna i dessa direktiv syftar till att minska berörda bolags administrativa börda och innebär att en fusionsplan eller delningsplan inte ska behöva granskas av oberoende sakkunniga (i Sverige: en godkänd eller auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag, se 23 kap. 12 § och 24 kap. 14 §) om samtliga aktieägare i berörda bolag är eniga om det. Ändringsdirektivet innebär en mer rationell ordning när det gäller revisorsgranskningen och en allmän förenkling av regelverket. Fusionsdirektivet och delningsdirektivet gäller endast för publika aktiebolag och aktiebolagslagens regler om revisorsgranskning måste ändras till följd av ändringsdirektivet. Regeringen anser att samma regler bör gälla även för privata aktiebolag.

I Sverige är bestämmelserna om revisorsgranskning inte uppställda uteslutande i aktieägarnas intresse av att få ett fullgott beslutsunderlag inför sitt ställningstagande till fusions- eller delningsplanen. De fyller också ett borgenärsskyddssyfte (jfr prop. 2007/08:15 s. 91 och 92).

Vid ändringsdirektivets tillkomst förutsågs att vissa medlemsstater skulle vilja behålla en borgenärsskyddsriktad revisorsgranskning. I ingressen har det därför klargjorts att ändringarna i fusions- och delningsdirektiven inte bör påverka de system för skydd av de berörda bolagens borgenärs intressen som medlemsstaterna ska inrätta i enlighet med nämnda direktiv.

Frågan uppkommer då om revisorsgranskningen helt bör kunna underlåtas när aktieägarna är eniga, eller om Sverige bör utnyttja den möjlighet

som direktivet ger att kräva att en borgenärsskyddsriktad revisorsgranskning görs, vilket har föreslagits i promemorian.

Frågan om en borgenärsskyddsriktad granskning ska ske har nyligen varit föremål för regeringens och riksdagens ställningstagande i samband med genomförandet av direktivet om gränsöverskridande fusioner. I förarbetena till de nya bestämmelserna i aktiebolagslagen anfördes att det finns goda skäl för att behålla en revisorsgranskning inriktad på borgenärsskyddet. En sådan granskning är av stor vikt för att borgenärerna ska kunna tillvarata sina rättigheter i samband med fusionen (se prop. 2007/08:15 s. 92 och bet. 2007/08:CU4). Lagändringarna trädde i kraft den 15 februari 2008.

Borgenärsskyddsaspekten gör sig gällande med samma styrka när det gäller inhemska fusioner som vid gränsöverskridande fusioner. Samma sak gäller vid delning. Regeringen gör därför bedömningen att det inte finns någon anledning att avvika från den ordning som nu gäller vid gränsöverskridande fusioner.

Det kan därtill konstateras att revisorernas yttrande i den del som avser borgenärsskyddet får betydelse för om borgenärer i ett övertagande bolag behöver underrättas om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusions- eller delningsplanen (se 23 kap. 19 § andra stycket och 24 kap. 21 § andra stycket). Sålunda underlättar förekomsten av ett revisorsyttrande för de berörda bolagen. Kretsen av de borgenärer som Bolagsverket måste kalla är också mer begränsad om revisorerna har funnit att fusionen eller delningen inte innebär någon fara för borgenärerna i det övertagande bolaget (se 23 kap. 22 § första stycket 1 och 24 kap. 24 § första stycket 1). Revisorsyttrandena har vidare i vissa situationer betydelse för frågan om en ansökan om tillstånd att verkställa fusions- eller delningsplanen ska avslås (se 23 kap. 21 § första stycket 3 samt 24 kap. 23 § första stycket 3 och 4). En sådan ordning som *Svenskt Näringsliv* och *Företagarna* har förordat skulle alltså kräva en större översyn av ett flertal bestämmelser som rör borgenärsskydd vid fusion och delning.

Regeringen föreslår mot den här bakgrunden att revisorsyttrandena får begränsas till att omfatta endast borgenärsskyddet om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen eller delningen har samtyckt till det. Detta innebär att det av revisorsyttrandena inte måste framgå huruvida fusionsvederlaget respektive delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Revisorerna behöver inte heller redovisa vissa frågor rörande metoden för värdering av bolagens tillgångar och skulder.

Som *Lagrådet* har framhållit kräver ändringsdirektivet varken någon granskning eller någon redogörelse från en sakkunnig. I enlighet med vad *Lagrådet* har förordat har lagförslaget därför utformats så att det tydligare framgår att även revisorernas granskning – dvs. inte bara innehållet i revisorernas yttranden – får begränsas till förhållanden som har bäring på borgenärsskyddet. Det bör dock noteras att granskningen, liksom enligt hittillsvarande bestämmelser, ska vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver (jfr 23 kap. 11 § första stycket och 24 kap. 13 § första stycket). För att revisorerna ska kunna uttala sig i frågan om en fusion medför fara för att borgenärerna inte ska få sina fordringar betalda kan det således, som *FAR SRS* har anmärkt, ändå krävas att de t.ex.

granskar vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder.

Kronofogdemyndigheten, som inte har haft något att erinra mot promemorians förslag, har påpekat att förslaget leder till att borgenärernas underlag när de ska bedöma om det finns skäl att motsätta sig en fusion eller delning inte blir lika heltäckande som i dag. För de allra flesta borgenärer torde det emellertid vara tillräckligt att få besked om fusionen eller delningen medför fara för att de inte ska få sina fordringar betalda. Den borgenär som önskar ytterligare underlag för sitt ställningstagande får själv ta del av fusionsplanen eller delningsplanen.

Som *Lagrådet* har diskuterat kan det i vissa bolag, t.ex. ett avstämningsbolag med förvaltarregistrerade aktier, i praktiken vara svårt för styrelsen att ta reda på vilka aktieägarna är och få deras godkännande till den begränsade granskningen. Lagrådet har av det skälet anfört att en mer framkomlig väg torde vara att genom lag införa en möjlighet för bolagen att vända sig till domstol med en begäran om att en god man förordnas för de frånvarande aktieägarna. Regeringen konstaterar dock att det är tveksamt om en sådan ordning är förenlig med ändringsdirektivet. Enligt direktivet krävs det att alla aktieägare är eniga för att bolaget inte ska låta revisorerna granska fusionsplanen och det finns inget stöd för att ersätta en aktieägars uttryckliga samtycke med ett samtycke från en god man. Det ska i sammanhanget tilläggas att direktivets möjlighet till en begränsad revisorsgranskning är avsedd att komma till användning främst vid fusion och delning av mindre bolag med en begränsad ägarrets.

Frågan om på vilket sätt aktieägarnas samtycke till den förenklade revisorsgranskningen ska komma till uttryck behandlas i författningskommentaren.

När det gäller fusion genom absorption av helägt dotterbolag är redan i dag revisorsgranskningen av fusionsplanen inriktad på borgenärsskyddet (se 23 kap. 29 § andra stycket). Någon ändring behövs därför inte i den delen. Dessutom är fusionsdirektivets bestämmelser om oberoende granskning inte tillämpliga på den typen av fusion (se artikel 24 i fusionsdirektivet).

För försäkringsaktiebolagen gäller de associationsrättsliga bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713). Vidare gäller direktivet för dessa bolag.

I promemorian gjordes bedömningen att det är naturligt att den förenklade revisorsgranskningen ska gälla även för försäkringsbolagen, men med anledning av beredningen av betänkandet *Ny associationsrätt för försäkringsföretag* (SOU 2006:55) lämnades inte något lagförslag i promemorian. Regeringen anser det dock mest ändamålsenligt att i detta sammanhang också lägga fram ett förslag om möjlighet till förenklade revisorsyttranden avseende försäkringsaktiebolagen. Direktivet blir härigenom fullständigt genomfört.

För andra tillståndspliktiga finansiella företag än försäkringsaktiebolag, t.ex. bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, fondbolag och värdepappersbolag, gäller aktiebolagslagen om inte annat följer av speciallagstiftningen för dessa bolag. Den förenklade revisorsgranskningen bör kunna komma till stånd även i sådana bolag. Eftersom aktiebolagslagen i detta avseende gäller för sådana bolag, behövs inga särskilda bestämmelser om det.

Regeringen anser inte att det finns anledning att gå längre än vad direktivet kräver och införa motsvarande bestämmelser för företag som driver rörelsen i en annan associationsform än aktiebolag.

5.2 Framskjuten tillämpningstidpunkt för nya värderingsbestämmelser i årsredovisningslagarna

Regeringens förslag: Den tidpunkt då bestämmelserna i 4 kap. 14 f och 14 g §§ årsredovisningslagen (1995:1554) om redovisning och värdering av materiella och immateriella tillgångar till verkligt värde får tillämpas första gången skjuts fram. De nya värderingsprinciperna ska kunna tillämpas för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010. Detta ska gälla även för finansiella företag.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se Ds 2008:5 s. 112 f.).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft några invändningar mot det.

Bakgrund: Hösten 2004 beslutades propositionen Internationell redovisning i svenska företag (prop. 2004/05:24). I propositionen föreslogs ändringar i årsredovisningslagstiftningen med anledning av IAS-förordningens⁷ ikraftträdande och vissa beslutade ändringar i redovisningsdirektiven. I propositionen föreslogs att årsredovisningslagstiftningen skulle ändras så att svenska företag fick en möjlighet att tillämpa internationella redovisningsprinciper inom ramen för svensk lag. Riksdagen antog regeringens förslag (bet. 2004/05:LU3, rskr. 2004/05:89). De nya bestämmelserna skulle enligt riksdagens beslut tillämpas från det räkenskapsår som inleddes närmast efter den 31 december 2005.

Lagändringarna innebar att möjligheten att värdera materiella och immateriella tillgångar till verkligt värde utökades. Syftet var att göra det möjligt att tillämpa internationella redovisningsstandarder om redovisning och värdering av bl.a. immateriella tillgångar, biologiska tillgångar och förvaltningsfastigheter. Värderingsreglerna finns i 4 kap. 14 f och 14 g §§ årsredovisningslagen (1995:1554). Genom hänvisningar i 4 kap. 1 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och 4 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag får värderingsreglerna tillämpas även av finansiella företag.

Värderingsreglerna innebär att ett företag i större utsträckning än hittills kan redovisa realiserade vinster. Som en följd av detta ökar möjligheterna att dela ut realiserade vinster till aktieägarna. Reglerna kan därmed få skattemässiga konsekvenser trots att de inte syftar till att förändra skatteuttaget för de enskilda företagen (se prop. 2005/06:25 s. 79 f.). De skattemässiga konsekvenserna har övervägts av Utredningen om sambandet mellan redovisning och beskattning (SamRoB).

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder (EGT L 243, 11.9.2002, s. 1, Celex 32002R1606).

I avvaktan på att SamRoB:s arbete slutförs har riksdagen skjutit fram den tidpunkt då de ifrågavarande bestämmelserna ska börja tillämpas till den 1 januari 2009 (se prop. 2005/06:25, bet. 2005/06:LU5, rskr. 2005/06:74 samt SFS 2005:918, 2005:936 och 2005:937).

Skälen för regeringens förslag: SamRoB:s analys med förslag till kompletterande skattelagstiftning som behövs för att förhindra utdelning av obeskattade vinster har nyligen avslutats (se betänkandet Beskattningstidpunkten för näringsverksamhet, SOU 2008:80). Utredningens slutbetänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Enligt regeringens mening är det inte lämpligt att låta de ifrågavarande värderingsreglerna börja tillämpas innan frågan om skatteregler som förhindrar utdelning av obeskattade vinster är löst. Det finns därför skäl att ytterligare skjuta fram den tidpunkt då dessa regler ska börja tillämpas. SamRoB har föreslagit att de nya skattereglerna ska träda i kraft den 1 januari 2011 och tillämpas första gången på det beskattningsår som börjar efter den 31 december 2010. Utan att redan nu ta ställning till SamRoB:s förslag bedömer regeringen att skatteregler som förhindrar utdelning av obeskattade vinster inte kan börja tillämpas förrän tidigast vid denna tidpunkt. Den tidpunkt då de nya värderingsreglerna kan tillämpas första gången bör därför skjutas fram till den 1 januari 2011. Liksom i det tidigare lagstiftningsärendet bör den tidpunkt då de nya värderingsreglerna ska börja tillämpas skjutas fram för samtliga berörda företag, alltså även de framtida företagen. I den framtida behandlingen av SamRoB:s betänkande bör frågan om vid vilken tidpunkt de nya bestämmelserna ska börja tillämpas beaktas.

6 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: Ändringarna i aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen ska träda i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser ska tillämpas när fusions- eller delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag (se Ds 2008:40 s. 25).

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Ändringsdirektivet ska vara genomfört i nationell rätt den 31 december 2008. Lagändringarna bör därför träda i kraft senast vid nämnda tidpunkt.

De nya bestämmelserna bör dock inte tillämpas på en fusion eller delning som har inletts före de nya bestämmelsernas ikraftträdande. Om en fusionsplan eller en delningsplan har upprättats före denna tidpunkt, bör äldre bestämmelser om revisorsyttrandenas omfattning gälla.

De föreslagna lagändringarna innebär att regelverket kring revisorsgranskning av fusions- och delningsplaner förenklas i någon mån. Aktiebolag och försäkringsaktiebolag där samtliga aktieägare samtycker till en begränsad revisorsgranskning måste dock på lämpligt sätt dokumentera detta samtycke och bifoga anmälan om registrering av fusionsplanen respektive delningsplanen. *Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)* har anfört att detta innebär ett ytterligare krav på att lämna viss information för de bolag som vill utnyttja möjligheten till begränsad revisorsgranskning.

Som *FAR SRS* har påpekat och som *Lagrådet* också har anfört kan det vidare vara så att även ett revisorsyttrande som enbart är inriktat på borg- enärernas intresse kräver en granskning av fusions- eller delningsvederlaget och de värderingsmetoder som har använts. Det kan därför ifrågasättas om regeringens lagförslag har någon större effekt på företagens administrativa börda. Lagändringarna bedöms dock under alla förhållanden kunna leda till lägre kostnader vid ett antal fusioner och delningar, åtminstone i mer okomplicerade fall av fusion och delning av mindre bolag.

När det gäller den närmare kostnadsbesparingen för företagen kan det noteras att Bolagsverket varje år registrerar närmare 3 000 fusionsplaner i Sverige. Av dessa är det stora flertalet fusion genom absorption av helägt dotterbolag. Under perioden januari 2006–mars 2007 registrerade Bolagsverket 102 delningsplaner. Antalet fusioner och delningar har ökat de senaste åren.

EG-kommissionen har under arbetet med att ta fram direktivförslaget konstaterat att det visserligen förekommer stora variationer mellan medlemsstaterna när det gäller bl.a. antalet fusioner och delningar men att kostnaden för granskning av oberoende sakkunniga under alla förhållanden torde vara påtaglig. EG-kommissionen har hänvisat till uppskattningar som har gjorts i Danmark, där den totala kostnaden har bedömts uppgå till ca 3 500 euro (drygt 33 000 kr) per granskning. Såvitt känt finns inte några motsvarande separata mätningar av kostnaderna för revisorsgranskning i Sverige (jfr Nuteks rapport *Näringslivets administrativa kostnader för associationsrätt* [R 2008:2]).

Bolagsverkets verksamhet är avgiftsfinansierad. De föreslagna lagändringarna innebär att Bolagsverket i sin handläggning av fusions- och delningsärenden måste förvissa sig om att samtycke i förekommande fall har inhämtats från samtliga aktieägare. Uppgiften bedöms endast ha marginell betydelse för Bolagsverkets verksamhet.

8.1 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen
(2005:551)**23 kap. Fusion av aktiebolag****23 kap. 11 §**

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska det* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. *Det ska också* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämplade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

(Jfr 23 kap. 11 § i Ds 2008:40.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplanen. *Tredje stycket* är nytt och är avfattat i enlighet med *Lagrådets* förslag. Det innehåller en bestämmelse om begränsning av innehållet i de yttranden som revisorerna ska avge efter granskning av fusionsplanen. Undantaget går tillbaka på artikel 2 i ändringsdirektivet. Bestämmelsen i det tidigare tredje stycket finns nu i fjärde stycket.

I artikel 10 i fusionsdirektivet föreskrivs att fusionsplanen ska granskas av en eller flera oberoende sakkunniga som därefter ska lämna en skriftlig redogörelse till aktieägarna. Enligt artikel 2 i ändringsdirektivet ska det inte krävas vare sig någon granskning av fusionsplanen eller någon redogörelse från en sakkunnig om alla aktieägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i vart och ett av de bolag som deltar i fusionen är eniga om detta.

I tredje stycket föreskrivs mot denna bakgrund att revisorernas granskning och deras yttranden får begränsas till att avse de förhållanden med bäring på borgenärsskyddet som anges i andra stycket, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det. Vid absorption får således granskningen och yttrandena begränsas till att avse frågan om fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte ska få sina fordringar betalda (se andra stycket 1). Vid kombination ska granskningen och yttrandena avse om de överlåtande bola-

gens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta (se andra stycket 2). Granskningen ska alltid vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver.

Bestämmelsen hindrar inte att ett revisorsyttrande går längre och alltså omfattar även det som anges i första stycket, trots att samtliga aktieägare har samtyckt till att ett begränsat revisorsyttrande inhämtas. I enstaka fall kan det finnas anledning för bolagens styrelser att inhämta ett mer omfattande yttrande. En sådan situation kan t.ex. vara att det är känt att en borgenär kommer att motsätta sig fusionen om inte ett heltäckande revisorsyttrande lämnas.

Om en fusionsplan med ett begränsat revisorsyttrande ges in för registrering i aktiebolagsregistret, ska Bolagsverket kontrollera att samtliga aktieägare har lämnat sitt samtycke till ett sådant yttrande. När det är fråga om fusion mellan privata aktiebolag och fusionsplanen har undertecknats av samtliga aktieägare behöver fusionsplanen inte ges in för registrering, se 14 §. Prövningen av om samtliga aktieägare har samtyckt till en begränsad revisorsgranskning sker då i stället i ärendet om tillstånd att verkställa fusionsplanen. Om anmälan endast innehåller ett begränsat revisorsyttrande och det inte framgår att samtliga aktieägare har lämnat sitt samtycke till att yttrandet endast avser borgenärsskyddsaspekterna, ska Bolagsverket förelägga sökanden att komplettera anmälan. Om ett sådant föreläggande inte följs, ska Bolagsverket skriva av anmälan (se 27 kap. 2 §).

Lagen innehåller inte några bestämmelser om hur aktieägarnas samtycke ska komma till uttryck. Om en bolagsstämma har hållits innan fusionsplanen ges in för registrering, kan en praktisk ordning vara att samtycket lämnas och dokumenteras i ett stämmoprotokoll. Eftersom även aktieägare som inte är närvarande vid stämman ska ha lämnat sitt samtycke, måste bolaget därutöver på lämpligt sätt dokumentera även sådana aktieägares samtycke. Ett annat sätt kan vara att ett intyg från bolagens styrelser eller verkställande direktörer om att samtliga aktieägare har samtyckt till en begränsad revisorsgranskning ges in till Bolagsverket. I vissa fall, t.ex. i bolag med många ägare, kan det i praktiken vara omöjligt att inhämta alla aktieägares samtycke. De särskilda bestämmelserna i tredje stycket kan då inte tillämpas.

23 kap. 40 §

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket.

I fall som avses i andra stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisorsgranskning vid en gränsöverskridande fusion.

I *andra stycket* finns ett undantag från skyldigheten att underkasta fusionsplanen en revisorsgranskning. Den hittillsvarande bestämmelsen om att endast en begränsad revisorsgranskning behöver ske om alla aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det har utgått. En motsvarande bestämmelse finns nu i stället i 11 § tredje stycket, till vilken bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner hänvisar, se 36 § andra stycket.

24 kap. Delning av aktiebolag

24 kap. 13 §

För vart och ett av de deltagande bolagen *ska* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *ska* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. *vid samtliga slag av delning*: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *ska* få sina fordringar betalda,

2. *vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas*: om den del av det överlåtande bolaget som *ska* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

3. *vid delning enligt 1 § andra stycket 2*: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till delningsplanen.

(Jfr 24 kap. 13 § i Ds 2008:40.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisorsgranskning av delningsplanen. *Tredje stycket* är nytt. Det innehåller en bestämmelse om begränsning av omfattningen av revisorernas granskning av delningsplanen och av innehållet i de yttranden som revisorerna ska avge efter granskningen. Undantaget går tillbaka på artikel 3 i ändringsdirektivet. Bestämmelsen i det tidigare tredje stycket finns nu i fjärde stycket.

För en kommentar till lagändringen hänvisas till kommentaren till 23 kap. 11 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner och delningar där fusionsplan respektive delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Lagändringarna träder i kraft den 31 december 2008.

De nya bestämmelserna ska tillämpas på en fusion eller en delning där fusionsplanen eller delningsplanen har upprättats före de nya bestämmelsernas ikraftträdande. Övergångsbestämmelsen har utformats på samma sätt som för reglerna om gränsöverskridande fusioner (se SFS 2008:12).

8.2 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

15 a kap. Fusion

15 a kap. 7 §

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionsssed kräver. Revisorerna *ska* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *ska det* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. *Det ska också* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska det* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, om de överlåtande försäkringsaktiebolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *ska* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *ska* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *ska* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

För en revisor som har utsetts att utföra granskning enligt första stycket gäller bestämmelserna i 10 kap. 13 § och 14 § andra stycket.

(Paragrafen saknar motsvarighet i Ds 2008:40.)

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisorsgranskning av fusionsplanen. Ändringarna har samma innebörd som ändringarna av 23 kap. 11 § aktiebolagslagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner där fusionsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Bestämmelserna är utformade på samma sätt som ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i anslutning till ändringarna av aktiebolagslagen.

8.3 Förslaget till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2004. Bestämmelserna i 4 kap. 14 f och 14 g §§ får dock tillämpas först för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

(Jfr ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i Ds 2008:5.)

Ändringen innebär att tillämpningstidpunkten för bestämmelserna om redovisning och värdering av materiella och immateriella tillgångar till verkligt värde i 4 kap. 14 f och 14 g §§ skjuts fram. Förslaget har behandlats i avsnitt 5.2. Några särskilda övergångsbestämmelser till ändringen finns inte.

8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

(Jfr ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i Ds 2008:5.)

Ändringen har samma innebörd som ändringen i årsredovisningslagen (1995:1554).

8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

(Jfr ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i Ds 2008:5.)

Ändringen har samma innebörd som ändringen i årsredovisningslagen (1995:1554).

Sammanfattning av promemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40)

Prop. 2008/09:56
Bilaga 1

I promemorian föreslås ändringar i aktiebolagslagens bestämmelser om fusion och delning av aktiebolag. Ändringarna innebär att den revisorsgranskning som ska ske av en fusionsplan respektive delningsplan förenklas, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen eller delningen har samtyckt till det.

Förslagen syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG om ändring av EG:s tredje och sjätte bolagsrättsliga direktiv om fusion respektive delning av aktiebolag med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 31 december 2008.

Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs¹ att 23 kap. 11 och 40 §§ samt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

11 §

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *ska* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47–48, Celex 32007L0063).

borgenärerna i det övertagande bolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

borgenärerna i det övertagande bolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

40 §²

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

1. *samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, eller*

2. Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket.

I fall som avses i andra stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

24 kap.

13 §

För vart och ett av de deltagande bolagen *skall* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så om-

För vart och ett av de deltagande bolagen *ska* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfat-

² Senaste lydelse 2008:12.

fattande och ingående som god revisionsred kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *skall* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *skall* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *skall* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

3. vid delning enligt 1 § andra stycket 2: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till delningsplanen.

tande och ingående som god revisionsred kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *ska* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *ska* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *ska* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till delningsplanen.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner och delningar där fusionsplan respektive delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Efter remiss har yttrande över promemorian En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag (Ds 2008:40) avgetts av Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Sundsvall, Revisorsnämnden, Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Bolagsverket, Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), Sveriges advokatsamfund, Svenskt Näringsliv, Företagarna, FAR SRS, Sveriges Försäkringsförbund, Svenska Bankföreningen och Sveriges kommunala yrkesrevisorer.

Bokföringsnämnden, Juridiska fakultetsnämnden vid Lunds universitet, Näringslivets Regelnämnd, FöretagarFörbundet, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden och Svenska Riskkapitalföreningen har beretts tillfälle att yttra sig men har avstått från det.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2007/63/EG

av den 13 november 2007

om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

kunniga ska utarbeta en rapport åt delägarna i de företag som deltar i fusionen, om alla delägare är eniga om att en sådan rapport inte behövs.

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 44.2 g,

- (3) Rådets direktiv 78/855/EEG⁽⁴⁾ om fusioner av aktiebolag innehåller inte något liknande undantag avseende de preliminära villkoren för fusionen, medan det enligt rådets direktiv 82/891/EEG⁽⁵⁾ om delning av aktiebolag är medlemsstaternas sak att bestämma huruvida ett sådant undantag ska finnas avseende de preliminära villkoren för delningen.

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁽¹⁾,

- (4) Det finns ingen anledning att kräva att det görs en sådan granskning av en oberoende sakkunnig för delägarna om alla delägare är eniga om att det inte behövs. Ändringar i direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG som möjliggör en sådan enighet mellan delägarna bör inte påverka de system för skydd av de berörda bolagens borgenärs intressen som medlemsstaterna ska inrätta i enlighet med dessa direktiv och eventuella bestämmelser som syftar till att säkerställa att de berörda bolagens anställda hålls informerade.

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (5) Direktiv 78/855/EEG och direktiv 82/891/EEG bör därför ändras i enlighet med detta.

- (1) I gemenskapens politik för bättre lagstiftning, särskilt den som anges i de två meddelandena från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén med titeln "En strategisk översyn av programmet 'Bättre lagstiftning' inom Europeiska unionen", av den 14 november 2006, respektive "Åtgärdsprogram för minskning av administrativa bördor i Europeiska unionen", av den 24 januari 2007, framhålls betydelsen av att minska den administrativa börda som befintlig lagstiftning innebär för företagen som en central faktor för ökad konkurrenskraft för sådana företag och för uppfyllelse av målen i Lissabonagendan.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syftet med detta direktiv är att ändra direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag.

- (2) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar⁽³⁾ medges undantag från kravet att de preliminära villkoren för fusionen måste granskas av oberoende sakkunniga och att sådana sak-

⁽⁴⁾ Rådets tredje direktiv 78/855/EEG av den 9 oktober 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om fusioner av aktiebolag (EGT L 295, 20.10.1978, s. 36). Direktivet senast ändrat genom direktiv 2006/99/EG (EUT L 363, 20.12.2006, s. 137).

⁽¹⁾ EUT C 175, 27.7.2007, s. 33.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 11 juli 2007 (ännu ej offentliggjort i EUT) och rådets beslut av den 22 oktober 2007.

⁽³⁾ EUT L 310, 25.11.2005, s. 1.

⁽⁵⁾ Rådets sjätte direktiv 82/891/EEG av den 17 december 1982 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om delning av aktiebolag (EGT L 378, 31.12.1982, s. 47).

Artikel 2

Direktiv 78/855/EEG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 10 ska följande punkt läggas till:

"4. Det ska inte krävas vare sig någon granskning av fusionsplanen eller någon redogörelse från en sakkunnig om alla aktieägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i vart och ett av de bolag som deltar i fusionen är eniga om detta."

2. I artikel 11.1 ska led e ersättas med följande:

"e) I förekommande fall de redogörelser som nämns i artikel 10."

Artikel 3

Direktiv 82/891/EEG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 9.1 ska led e ersättas med följande:

"e) I förekommande fall de utlåtanden som nämns i artikel 8."

2. Artikel 10 ska ersättas med följande:

"Artikel 10

1. Det ska inte krävas vare sig någon granskning av delningsplanen eller något utlåtande från en sakkunnig i enlighet med artikel 8.1 om alla delägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i vart och ett av de bolag som ingår i delningen är eniga om detta.

2. Medlemsstaterna får tillåta att artikel 7 och artikel 9.1 c och d inte tillämpas, om alla delägare och innehavare av andra värdepapper med rösträtt i vart och ett av de bolag som ingår i delningen är eniga om detta."

Artikel 4

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 31 december 2008. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser samt en jämförelsetabell över dessa bestämmelser och bestämmelserna i detta direktiv.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 5

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 6

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 13 november 2007.

På Europaparlamentets vägnar

H.-G. PÖTTERING

Ordförande

På rådets vägnar

M. LOBO ANTUNES

Ordförande

Sammanfattning av promemorian Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv (Ds 2008:5)

Prop. 2008/09:56
Bilaga 5

Sommaren 2006 antogs vissa ändringar i EG:s fjärde och sjunde bolagsrättsliga direktiv samt de särskilda redovisningsdirektiv som gäller för finansiella företag. I denna promemoria föreslås de lagändringar som bedöms nödvändiga för att genomföra ändringarna. Bland annat föreslås bestämmelser om att noterade aktiebolag ska upprätta en företagsstyrningsrapport. Vidare föreslås nya bestämmelser om redovisning av ekonomiska aktiviteter som inte redovisas i balansräkningen och om redovisning av transaktioner med närstående.

I promemorian behandlas också frågan om ändrad tidpunkt för tillämpning av de nya bestämmelserna om redovisning och värdering av tillgångar till verkligt värde som riksdagen tidigare har beslutat om (se prop. 2004/05:24, bet. 2004/05:LU3 och rskr. 2004/05:89). Det föreslås att värderingsbestämmelserna ska kunna tillämpas för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

Vidare behandlas i promemorian dels tidpunkten för ingivande till registreringsmyndigheten av bl.a. årsredovisningen i vissa finansiella företag, dels frågan om verkställande av beslut om uppdelning respektive sammanläggning av aktier.

Lagförslagen i promemorian Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv (Ds 2008:5) i här aktuell del

Prop. 2008/09:56

Bilaga 6

Förslag till lag om ändring av årsredovisningslagen (1995:1554)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om årsredovisningslagen dels att 1 kap. 3 §, 2 kap. 1 §, 4 kap. 14 b § samt 7 kap. 14, 31 och 32 §§ samt rubriken till 6 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas 5 nya paragrafer, 5 kap. 11 a och 12 a §§ och 6 kap. 6–8 §§ samt närmast före 5 kap. 11 a och 12 a §§ och 6 kap. 6 § tre nya rubriker av följande lydelse,

dels att punkten 1 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:1173) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1.² Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2004. Bestämmelserna i 4 kap. 14 f och 14 g §§ får dock tillämpas först för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2004. Bestämmelserna i 4 kap. 14 f och 14 g §§ får dock tillämpas först för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

-
1. Denna lag träder i kraft den 5 september 2008.
 2. Bestämmelserna i 1 kap. 3 §, 4 kap. 14 b §, 5 kap. 11 a och 12 a §§ samt 7 kap. 14 § tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 4 september 2008.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/46/EG av den 14 juni 2005 om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG om årsbokslut i vissa typer av bolag, 83/349/EEG om sammanställd redovisning, 86/635/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut och 91/674/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (EUT L 224, 16.8 2006, s. 1, Celex 32006L0046).

² Senaste lydelse 2005:918.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

dels att 1 kap. 4 §, 4 kap. 2 §, 5 kap. 1 §, 6 kap. 1 §, 7 kap. 2 och 7 §§, 9 kap. 3 §, rubriken till 6 kap. samt rubriken närmast före 4 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att och ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:1176) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag² träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

-
1. Denna lag träder i kraft den 5 september 2008.
 2. Bestämmelserna i 1 kap. 4 §, 4 kap. 2 §, 5 kap. 1 § och 9 kap. 3 § tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 4 september 2008.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/46/EG av den 14 juni 2005 om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG om årsbokslut i vissa typer av bolag, 83/349/EEG om sammanställd redovisning, 86/635/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut och 91/674/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (EUT L 224, 16.8 2006, s. 1, Celex 32006L0046).

² Senaste lydelse 2005:936.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

dels att 1 kap. 3 §, 2 kap. 2 §, 4 kap. 2 §, 5 kap. 1 §, 6 kap. 1 §, 7 kap. 2 och 5 §§, rubriken till 6 kap. samt rubriken närmast före 4 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:1178) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag² träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2008.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas första gången för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2010.

1. Denna lag träder i kraft den 5 september 2008.

2. Bestämmelserna i 1 kap. 3 §, 2 kap. 2 §, 4 kap. 2 § och 5 kap. 1 § tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 4 september 2008.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/46/EG av den 14 juni 2006 om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG om årsbokslut i vissa typer av bolag, 83/349/EEG om sammanställd redovisning, 86/635/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut och 91/674/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (EUT L 224, 16.8 2006, s. 1, Celex 32006L0046).

² Senaste lydelse 2005:937.

Efter remiss har yttranden över promemorian Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv inkommit från Sveriges riksbank, Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Jönköping, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Revisorsnämnden, Kommerskollegium, Riksgäldskontoret, Tullverket, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Datainspektionen, Konkurrensverket, Statistiska centralbyrån, Bokföringsnämnden, Bolagsverket, Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges advokatsamfund, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Lantbrukarnas Riksförbund, FAR SRS, Sveriges Redovisningskonsulters Förbund SRF, Näringslivets Regelnämnd, Svenska Bankföreningen, Finansbolagens Förening, Första AP-fonden, Sveriges Försäkringsförbund, Fjärde AP-fonden, Kollegiet för svensk bolagsstyrning, Rådet för finansiell rapportering, OMX Nordic Exchange Stockholm AB, AktieTorget AB, Utredningen om sambandet mellan redovisning och beskattning (Fi 2004:19), Utredningen om revisorer och revision (Ju 2006:11) och Utredningen om enklare redovisning (Ju 2007:07).

Stockholms handelskammare, Konsumentverket, Delegationen för utländska investeringar i Sverige (ISA), Svenska Handelskammarförbundet, FöretagarFörbundet, Kooperativa Förbundet, Internrevisorernas förening, Tjänstemännens Centralorganisation TCO, Sveriges Akademikers Centralorganisation SACO, Landsorganisationen i Sveriges LO, Näringslivets skattedelegation, Sparbankernas Riksförbund, JAK Medlemsbank, Aktiemarknadsbolagens förening, Svenska Riskkapitalföreningen, Fondbolagens förening, Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden, Institutionella ägares förening för regleringsfrågor på aktie- marknaden, Andra AP-fonden, Tredje AP-fonden, Sjunde AP-fonden, StyrelseAkademien, Aktiemarknadsnämnden, Nordic Growth Market NGM AB, Svenska Fondhandlareföreningen, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Sveriges Finansanalytikers Förening och VPC AB har beretts tillfälle att yttra sig men har avstått från att göra det.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs¹ att 23 kap. 11 och 40 §§ samt 24 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

11 §

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionsed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* framgå huruvida fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *ska* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning har funnit att fusionen medför fara för att

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

borgenärerna i det övertagande bolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

borgenärerna i det övertagande bolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

2. vid kombination, om de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

40 §²

Vid en gränsöverskridande fusion ska revisorsgranskningen enligt 11 § omfatta även styrelsens redogörelse enligt 39 §.

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om

Bestämmelserna i första stycket och 11–13 §§ ska inte tillämpas om Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

1. samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, eller

2. Bolagsverket eller en utländsk behörig myndighet i en stat där något av de deltagande bolagen har sitt hemvist, efter gemensam begäran från de fusionerande bolagen, har utsett eller godkänt en eller flera oberoende sakkunniga att för samtliga bolags räkning granska fusionsplanen och upprätta en gemensam skriftlig rapport för alla bolag.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket 2.

Vad som sägs i 13 § om revisors rätt till upplysningar och biträde gäller även för den som utses att utföra granskning enligt andra stycket.

I fall som avses i andra stycket ska det till fusionsplanen fogas ett yttrande från en eller flera sådana revisorer som anges i 12 § med sådant innehåll som avses i 11 § andra stycket. Ett sådant yttrande ska vid tillämpningen av 19 §, 21 § första stycket 3 och 22 § anses som ett revisorsyttrande enligt 11 §.

² Senaste lydelse 2008:12.

För vart och ett av de deltagande bolagen *skall* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *skall* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *skall* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *skall* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *skall* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *skall* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

3. vid delning enligt 1 § andra stycket 2: om det efter delningen fortfarande finns full täckning för det bundna egna kapitalet i det överlåtande bolaget.

För vart och ett av de deltagande bolagen *ska* delningsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver. För varje bolag *ska* revisorn eller revisorerna upprätta ett yttrande över granskningen. Av yttrandena *ska* det framgå huruvida delningsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Det *ska* också anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagens tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* det särskilt anges,

1. vid samtliga slag av delning: om revisorerna vid sin granskning har funnit att delningen medför fara för att borgenärerna i ett övertagande bolag inte *ska* få sina fordringar betalda,

2. vid delning som innebär att ett övertagande bolag nybildas: om den del av det överlåtande bolaget som *ska* övertas av det nybildade bolaget har ett verkligt värde för detta bolag som motsvarar minst dess aktiekapital, och

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

fogas till delningsplanen.

fogas till delningsplanen.

Prop. 2008/09:56
Bilaga 8

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner och delningar där fusionsplan respektive delningsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs¹ att 15 a kap. 7 § försäkringsrörelselagen (1982:713)² ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 a kap.

7 §³

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *skall* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *skall* vara så omfattande och ingående som god revisionsd kräver. Revisorerna *skall* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *skall* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *skall* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *skall* anmärkas.

I yttrandena *skall* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borg- enärerna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *skall* få sina fordringar betalda, och

För vart och ett av de överlåtande bolagen och, vid absorption, det övertagande bolaget *ska* fusionsplanen granskas av en eller flera revisorer. Granskningen *ska* vara så omfattande och ingående som god revisionsd kräver. Revisorerna *ska* för varje bolag yttra sig skriftligt över sin granskning. Av yttrandena *ska* framgå om fusionsvederlaget och grunderna för dess fördelning har bestämts på ett sakligt och korrekt sätt. Därvid *ska* anges vilken eller vilka metoder som har använts vid värderingen av bolagets tillgångar och skulder, resultatet av de tillämpade värderingsmetoderna samt deras lämplighet och vilken vikt som har tillmätts dem vid den samlade bedömningen av värdet på vart och ett av bolagen. Särskilda svårigheter att uppskatta värdet av egendomen *ska* anmärkas.

I yttrandena *ska* särskilt anges,

1. vid absorption, om revisorerna vid sin granskning funnit att fusionen medför fara för att borg- enärerna i det övertagande försäkringsaktiebolaget inte *ska* få sina fordringar betalda, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG av den 13 november 2007 om ändring av rådets direktiv 78/855/EEG och 82/891/EEG med avseende på kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av aktiebolag (EUT L 300, 17.11.2007, s. 47, Celex 32007L0063).

² Lagen omtryckt 1995:1567.

³ Senaste lydelse 2001:238.

2. vid kombination, om de överlåtande försäkringsaktiebolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får yttrandena begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket.

Revisorernas yttranden *skall* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *skall* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *skall* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *skall* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

Revisorernas yttranden *ska* fogas till fusionsplanen.

En revisor som avses i första stycket *ska* vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Om inte annat framgår av bolagsordningen, *ska* revisorn utses av bolagsstämman i respektive bolag. Om någon särskild revisor inte är utsedd, *ska* granskningen i stället utföras av bolagets revisorer.

För en revisor som har utsetts att utföra granskning enligt första stycket gäller bestämmelserna i 10 kap. 13 § och 14 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2008. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om fusioner där fusionsplan har upprättats före ikraftträdandet.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-09-25

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och justitierådet Lars Dahllöf.

En förenklad revisorsgranskning vid fusion av aktiebolag m.m.

Enligt en lagrådsremiss den 18 september 2008 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
2. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Annica Sandberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås ändringar i aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/63/EG som behandlar kravet på ett utlåtande från en oberoende sakkunnig vid en fusion eller en delning av ett aktiebolag.

Direktivet 2007/63/EG utgör ett led i gemenskapens politik för bättre lagstiftning och syftar till att minska den administrativa börda som befintlig lagstiftning innebär. Enligt Lagrådets mening uppnås emellertid inte detta syfte med de remitterade lagförslagen.

De föreslagna lagändringarna innebär enligt remissens titel och redogörelsen för remissens huvudsakliga innehåll att den revisorsgranskning som ska ske av en fusionsplan respektive delningsplan får förenklas, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen eller delningen har samtyckt till det. Detta föreslås bli genomfört genom ett nytt tredje stycke i 23 kap. 11 § och 24 kap. 13 § aktiebolagslagen respektive 15 a kap. 7 § försäkringsrörelselagen av innebörd att yttrandena får begränsas till att ha det innehåll som avses i andra stycket om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen/delningen har samtyckt till det.

Kravet på samtycke av samtliga aktieägare för att yttrandet ska få begränsas på föreslaget sätt innebär att bestämmelsen i praktiken får ett mycket litet tillämpningsområde. I ett aktiebolag som har en vid krets av aktieägare som antecknas i en traditionell aktiebok leder det utbredda bruket att överlåta aktier in blanco till att bolagets styrelse snabbt förlorar kännedom om vilka som måste lämna samtycke till ett förenklat revisorsyttrande. I avstämningsbolag uppkommer ett annat problem vid tillämpningen av den föreslagna samtyckesregeln. Aktieägare som låter förvaltarregistrera sina aktier enligt 5 kap. 14 § aktiebolagslagen framgår inte av aktieboken och i den mån de inte utnyttjar möjligheten till röst-rättsregistrering enligt 5 kap. 15 § känner styrelsen inte till vilka som döljer sig bakom förvaltarregistreringen. De tankar som förs fram i författningskommentaren om att genom intyg av bolagets styrelse eller

verkställande direktör hos Bolagsverket styrka att samtliga aktieägare har samtyckt till en begränsad revisorsgranskning förefaller mot denna bakgrund något verklighetsfrämmande. Det är tydligt att en regel i direktivet om kvalificerad majoritet för giltigt beslut om förenklad revisorsgranskning hade varit att föredra. Som det nu är torde en mera framkomlig väg för att främja tillämpningen av det nya institutet förenklad revisorsgranskning vara att genom lag införa samma ordning för tillstånd till sådan granskning som tillämpas i fråga om tvångsinlösen av minoritetsaktier, nämligen att domstol förordnar en god man för de frånvarande aktieägarna som har behörighet att rättshandla på deras vägnar.

Allvarligare är det enligt Lagrådets mening att den föreslagna regeln begränsar yttrandets men inte granskningens omfattning.

Av aktiebolagslagens bestämmelser om vad en revisionsberättelse ska innehålla (9 kap. 28-37 §§) kan man sluta sig till vad det är en revisor ska granska vid en lagstadgad revision. Man skulle mot denna bakgrund av det remitterade tredje stycket kunna förledas att tro att inte bara yttrandena utan också granskningen ska begränsas till att avse endast de omständigheter som anges i det andra stycke som det remitterade tredje stycket hänvisar till. Det skulle innebära att revisorn bara skulle granska vid absorption, huruvida fusionen medför fara för att borgenärerna i det övertagande bolaget inte ska få sina fordringar betalda, och vid kombination, huruvida de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Som framgår av författningskommentaren är det emellertid inte avsett att med bestämmelsen reglera granskningens omfattning. Granskningen ska enligt första stycket i de tre remitterade paragraferna vara så omfattande och ingående som god revisionssed kräver och det ska enligt författningskommentaren gälla också i fall som avses i det nya tredje stycket. Som FAR SRS anfört i sitt remissyttrande kräver ett uttalande om borgenärsskyddet att revisorn har granskat hur fusionsvederlaget respektive delningsvederlaget har bestämts och vilka värderingsmetoder som har använts. Att sistnämnda granskning inte behöver framgå av yttrandet förtjänar enligt Lagrådets mening inte att beskrivas som en lättnad i företagets administrativa börda.

Lagrådet ifrågasätter därför om direktivet tolkats korrekt i lagrådsremissen. I punkt 4 i preambeln anförs att det inte finns någon ”anledning att kräva att det görs en sådan granskning av en oberoende sakkunnig för delägarna om alla delägare är eniga om att den inte behövs”. I Artikel 2 föreslås i enlighet härmed att artikel 10 skall kompletteras med en ny punkt som inleds på följande sätt: ”*Det skall inte krävas vare sig någon granskning* (Lagrådets kursivering) eller någon redogörelse från en sakkunnig.”

Lagrådet föreslår därför att det föreslagna tredje stycket i 23 kap. 11 § aktiebolagslagen och 15 a kap. 7 § försäkringsrörelselagen ges följande lydelse:

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Dessutom bör det föreslagna tredje stycket i 24 kap. 13 § aktiebolagslagen ges följande lydelse:

Prop. 2008/09:56
Bilaga 9

Om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i delningen har samtyckt till det, får granskningen och yttrandena begränsas till de omständigheter som anges i andra stycket.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 oktober 2008

Närvarande: Statsråden Olofsson, ordförande, Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Larsson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling

Föredragande: statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2008/09:56 En förenklad revisorsgranskning vid fusion av aktiebolag m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)		32007L0063
Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)		32007L0063
